

Олексин В.І., студент Прикарпатського факультету НАВС
Науковий керівник: **Басиста І.В.**, доктор юридичних наук, доцент

Діяльність поліції Швейцарії щодо протидії домашньому насильству

Насильство в сім'ї є актуальною проблемою сьогодення як в Україні, так і в зарубіжних країнах. Діяльність щодо попередження насильства в сім'ї в Україні регламентується Конституцією України, Законом України «Про попередження насильства в сім'ї» тощо [1, с.11].

Проведеним нами аналізом встановлено, що на попередження та протидію домашньому насильству також спрямована ціла низка відомчих наказів та інструкцій, а також міжнародних нормативних документів, ратифікованих Україною. Однак означена нами проблематика продовжує залишатися вельми актуальною, особливо гостро вона стала у нових умовах, через гібридну війну, яка триває на східних рубежах нашої держави. У

результаті тисячі сімей вимушені покидати власні нажиті місця та змінювати умови свого проживання. За таких реалій сімейні конфлікти є досить частим явищем, детермінованим зовнішніми об'єктивними чинниками.

Саме тому, нам доцільно вивчати і запозичувати передові форми протидії та профілактики домашнього насильства, які використовуються у високо розвинутих країнах, щоб удосконалювати аналогічні національні механізми та робити їх більш варіативними, пристосованими до динамічних змін ситуації.

Для прикладу, дослідники відзначають, що ситуація в Швейцарії щодо насильства в сім'ї залишається несприятливою, проте рівень насильства в цій країні спостерігається менший поряд із даними країн сусідів. Діяльність поліції Швейцарії щодо протидії насильству в сім'ї загалом розділяється на два напрямки: захист особистої безпеки осіб, які потерпіли від домашнього насильства та притягнення до відповідальності правопорушників. Щодо захисту жертв, швейцарська поліція :

- першою прибуває на місце події, у разі отримання інформації про тілесні ушкодження завдані у ході сімейної сварки кривдником;
- опитує потерпілого окремо від агресора який вчинив насильство в сім'ї;
- аналізує ступінь ушкоджень жертви, у разі необхідності надає допомогу, надає контакти кризових центрів та у разі необхідності доставляє туди жертву;
- інформує жертву насильства в сім'ї про можливі подальші юридичні дії із захисту прав та притягнення кривдника до відповідальності;
- забезпечує отримання належної психологічної та медичної допомоги дітям;
- інформує жертву про контактні адреси центрів допомоги жертвам насильства в сім'ї, а також забезпечує доставляння до однієї з таких організацій.

Щодо притягнення винних до юридичної відповідальності, швейцарська поліція:

- протидіє подальшим спалахам насильства і визначається щодо покарання винних;
- забезпечує приймання заяв від потерпілих, а також отримання інших доказів щодо винуватості осіб у вчиненому насильстві;
- тимчасово затримує правопорушників і доставляє їх до відділку.

Як бачимо одним з напрямків діяльності поліції Швейцарії щодо протидії насильству в сім'ї є притягнення правопорушників до відповідальності. Кримінально караними діяннями згідно з розділом 3-5 Кримінального кодексу Швейцарії передбачено відповідальність за повторний напад (стаття 126 пункт 2 літ. Б і В), погрози (ст. 180, п. 2), сексуальний примус (ст. 189) і зґвалтування (стаття 190) у шлюбі і партнера.

Для жертв домашнього насильства у Швейцарії також створено можливості звернення до медичних закладів. Жертви насильства у сім'ї в Швейцарії можуть отримати додаткову допомогу у вигляді психосоціальної

чи психологічної підтримки. В Швейцарії існують спеціальні консультаційні центри, які надають допомогу у випадках домашнього насильства:

- медичні координаційні центри, діяльність яких спрямована на обстеження і лікування у спеціальних лікарів потерпілих від насильства в сім'ї, при бажанні останніх проведення судово-медичної експертизи;

- центри медичної допомоги у разі сексуального насильства, які здійснюють обстеження та лікування у співпраці з Інститутом судової медицини проводять дослідження одягу та слідів на жертві, лікарі у центрі забезпечують конфіденційність для осіб потерпілих ;

- телефони «гарячої лінії» та телефони довіри;
- консультаційні центри для жертв насильства в сім'ї;
- жіночі притулки;
- консультаційні центри для агресивно налаштованих людей, правопорушників;

- чоловічі офіси або центри допомоги чоловікам-жертвам насильства;

- консультації для мігрантів, які стали жертвами насильства в сім'ї.

Усі зазначені установи діють за рахунок державного бюджету Швейцарії, а також за допомоги недержавних організацій, система яких досить розвинена у Швейцарії. Їх основні напрямки діяльності у справі попередження насильства у сім'ї:

- забезпечення доступу осіб до інформації про прояви насильства в сім'ї, сексуального насильства та інших форм насильства з боку партнерів;

- підтримка заходів спрямованих проти насильства в сім'ї у суспільстві, а також підтримання роботи притулків та консультаційних центрів;

- удосконалення законодавства щодо захисту прав потерпілих від насильства у сім'ї;

- видання публікацій на тему домашнього насильства і його негативних соціальних наслідків;

- навчання людей з обмеженими можливостями про свої права, моніторинг, при необхідності звернення до конкретної реалізації прохання [2, с. 64].

Отже, у високо розвинутих країнах проблема домашнього насильства теж посідає перші щаблі серед злочинів та правопорушень, однак інтегрований підхід до окремих категорій жертв та злочинців, для прикладу представників мігрантських сімей, дозволяє диференціювати вжиті заходи профілактики чи протидії, що є запорукою більш ефективного впливу та видимого результату. Очевидно національні сучасні реалії потребують аналогічного диференційованого підходу до вжиття заходів профілактики та протидії вчиненню домашнього насильства і в нашій державі.

Список використаних джерел

1. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України /Укладачі: Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброта

Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик В.О., Мусієнко О.М. - Київ, 2012. - 246 с.

2. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству [Монографія] / А. О. Галай, В. О. Галай, Л. О. Головка, В.В. Муранова та ін. / За заг. ред. А. О. Галай. — К.: КНТ, 2014. — 160 с.